

רע"פ 9094/16 - פיראס נעימי נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 9094/16

לפני: כבוד השופט ד' מינץ

המבקש: פיראס נעימי

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופטים י' אלרון, י' ליפשיץ, א' וינשטיין), מיום 1.11.2016, בעפ"ג 5026-10-16

בשם המבקש: עו"ד באסל פלאח
בשם המשיבה: עו"ד תומר סגלוביץ

החלטה

הבקשה שבכותרת הועברה לטיפולו בעת האחרונה.

1. במסגרת הבקשה מתבקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופטים: י' אלרון נשיא, י' ליפשיץ, א' וינשטיין) מיום 1.11.2016 בעפ"ג 5026-10-16, במסגרתו נדחה ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בקריות (כב' השופט י' טורס) מיום 7.9.2016 בת"פ 26121-09-15, בגדרו הושתו על המבקש 9 חודשי מאסר בניכוי ימי מעצרו, 6 חודשי מאסר על תנאי ופיצוי למתלונן בסך של 5,000 ש"ח.

רקע והליכים קודמים

2. ביום 16.9.2015 הגישה המשיבה לבית משפט השלום כתב אישום נגד המבקש ושני נאשמים נוספים בשם עבד אל באסת כיאל ומוחמד גריפאת (להלן: כיאל ו-גריפאת בהתאמה). ביום 17.3.2016 כתב האישום תוקן במסגרת הסדר טיעון שלא כלל הסכמה עונשית, כך שיוחסו למבקש העבירות הבאות: פציעה בצוואתו כאשר העברין נושא נשק חם או קר, עבירה לפי סעיפים 334, 335(א)(1) ו-29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); תקיפה סתם על ידי שניים או יותר, עבירה לפי סעיף 382(א) לחוק.
3. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, ביום 9.9.2015 הגיעו הנאשמים ברכבו של המבקש לעסק לשטיפת מכוניות השייך למתלון. עם הגעתם, פנה אחד מהנאשמים אל המתלון ואמר לו "מה אתה מפריע לנו בעסקים שלנו". בהמשך, המבקש תקף את המתלון בכך שדחף אותו בעוד שכיאל וגריפאת עומדים במקום. מיד בסמוך, המבקש נטל בקבוק זכוכית שהיה במקום והיכה בו את המתלון בפניו. בשלב זה הצטרף גריפאת אל המבקש והשניים היכו במתלון נמרצות באמצעות אגרופים וחבטות לגופו, בעוד כיאל עמד בסמוך להם וליד דלת הכניסה למשרד, תוך שהחזיק לסירוגין בידית דלת הכניסה, כמוודא שאיש לא יכנס למשרד. כתוצאה ממעשי הנאשמים, נגרם למתלון פצע פתוח באזור האף באורך של כ-1 ס"מ, שפשופים ונפיחות קלה מתחת לעין.
4. ביום 17.3.2016 בית משפט השלום הרשיע את המבקש על פי הודאתו בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום המתוקן והורה כי טרם שמיעת טיעוני הצדדים לעונש, שירות המבחן יגיש תסקיר בעניינו. במועד זה קיבל בית המשפט את בקשת באי-כוח הצדדים כי ענינם של המבקש וגריפאת (שהורשע גם הוא באותו מועד על פי הודאתו), יישמע בנפרד מעניינו של כיאל.
5. למען שלמות התמונה יצוין כי מאוחר יותר באותו היום, כיאל הורשע גם הוא על פי הודאתו, וביום 23.5.2016 בית משפט השלום גזר את דינו וקבע, בין השאר, כי נוכח חלקו המצומצם של כיאל בביצוע העבירות ביחס לשני הנאשמים האחרים, לצד נסיבותיו האישיות, מתחם העונש ההולם בעניינו נע בין 4 ל-15 חודשי מאסר בפועל. בית משפט השלום השית על כיאל, בין היתר, 7 חודשי מאסר בפועל והפעיל מאסר מותנה בן 6 חודשים (שהושת עליו במסגרת ת"פ 41894-08-13) באופן שבו 4 חודשים ירצו במצטבר וחודשיים ירצו בחופף. בסיכומם של דברים הושתו על כיאל 11 חודשי מאסר בפועל.
6. ביום 27.6.2016 נערך התסקיר בעניינו של המבקש, במסגרתו נמסר כי המבקש, שהיה בן 30 בעת ביצוע העבירות, נשוי ואב לשלושה ילדים. עוד נמסר כי למבקש מעורבות קודמת בפלילים שעניינה עבירות סמים, במסגרתה הושתה עליו, בין היתר, תקופת מאסר בת 15 חודשים. ביחס לביצוע העבירות מושא כתב האישום המתוקן, המבקש מסר לשירות המבחן כי הוא לוקח אחריות על מעשיו, אך טען מנגד כי היה מצוי בסערת רגשות והתקשה לווסת את רגשותיו, וזאת נוכח סכסוך על חוב כספי שהיה בינו לבין המתלון. שירות המבחן מסר עוד כי בין המבקש למתלון נערכה "סולחה" וכי כיום לא קיים ביניהם כל סכסוך. עם זאת, שירות המבחן התרשם כי קיים פער בין תיאורו של המבקש את עצמו, לבין המעשים המתוארים בכתב האישום. בתוך כך נמסר כי המבקש מתקשה ביציבות והסתגלות למסגרת, חווה העדר שייכות חברתית וכי הוא אינו נרתע מסנקציות פליליות. לפיכך המליץ שירות המבחן לשקול ענישה משולבת שתיתן ביטוי לאפיק השיקומי עבור המבקש, לצד התייחסות לענישה מוחשית וגמולת שבה יהיה עליו לשאת בגין התנהלותו הפוגענית. הוצע כי יושת על המבקש עונש מאסר שתבחן המרתו בעבודות שירות, וכן צו מבחן למשך 12 חודשים.

7. ביום 13.7.2016 נשמעו טיעוני הצדדים לעונש. המשיבה טענה כי נוכח חומרת העבירות, נסיבות ביצוען וחלקם השונה של כל אחד מהנאשמים בביצוען, יש לקבוע מתחם ענישה שונה לכל אחד מהם. בתוך כך המשיבה סברה כי מתחם העונש הראוי בעניינו של המבקש נע בין 16 ל-30 חודשי מאסר בפועל, בעוד שמתחם העונש בעניין שני הנאשמים האחרים צריך להיות נמוך יותר (כך שינוע בין 12 ל-30 חודשי מאסר). בא-כוח המבקש טען מנגד, כי האבחנה בין הנאשמים שגויה ויש לפסוק עונש אחיד לשלושתם. כן עתר לקביעת מתחם ענישה שינוע בין מספר חודשי עבודות שירות ועד מספר חודשי מאסר בפועל.

8. ביום 7.9.2016 בית משפט השלום גזר את דינו של המבקש והשית עליו את העונשים הנזכרים לעיל. בתוך כך עמד בית המשפט על חלקם היחסי של הנאשמים במהלך האירוע וקבע כי המבקש היה הדומיננטי באירוע. הוא שניהל את האירוע, היה תוקפני מאוד לכל אורכו ואף היכה את המתלונן באמצעות הבקבוק. נוכח קביעה זו, לצד הקביעה הנוספת לפיה חלקם של יתר הנאשמים מצומצם מזה של המבקש, קבע בית המשפט כי מתחם הענישה ישתנה מנאשם לנאשם על פי חלקו, והכל לפי הפירוט הבא: מתחם העונש בעניינו של המבקש ינוע בין 6 ל-24 חודשי מאסר; מתחם העונש בעניינו של גריפאת ינוע בין 6 ל-18 חודשי מאסר, ומתחם העונש בעניינו של כיאל אשר הדין בעניינו הופרד מיתר הנאשמים, ינוע בין 4 ל-15 חודשי מאסר כאמור לעיל.

בתוך מתחם הענישה הרלוונטי, בית המשפט זקף לזכות המבקש את הודאתו בהזדמנות הראשונה ואת החרטה הכנה שהביע. עוד הובא בחשבון הסכם "הסולחה" שנערך בין הצדדים. מנגד, בית המשפט נתן דעתו לעברו הפלילי של המבקש, הכולל, בין היתר, הרשעה בעבירת סמים חמורה בגינה נדון לעונש מאסר בן 15 חודשים. יצוין כי על גריפאת הושתו שישה חודשי מאסר אשר ירוצו בדרך של עבודות שירות וזאת נוכח העדר עברו הפלילי, גילו הצעיר וחלקו המצומצם, באופן יחסי, בביצוע העבירות.

9. ביום 6.10.2016 ערער המבקש על גזר הדין לבית המשפט המחוזי. במסגרת הערעור נטען כי שגה בית משפט השלום עת שקבע מתחמי ענישה שונים לשלושת הנאשמים. עוד נטען כי שליחתו של המבקש למאסר עלולה לפגוע בסיכויי שיקומו.

10. ביום 1.11.2016 בית המשפט המחוזי דחה את הערעור בקובעו, בין השאר, כי בנסיבות המקרה, העונש שהושת על המבקש סביר ומאוזן, "ואולי אף מקל". עוד נקבע כי בית משפט השלום שקל את כלל השיקולים הנדרשים, לרבות חומרת העבירות בהן הורשע המבקש ונסיבות ביצוען. באשר לטענת המבקש לעניין קביעת מתחמי הענישה השונים, נקבע כי אין ספק באשר לכך שחלקו של המבקש בביצוע העבירות היה מרכזי ודומיננטי, ובדל מחלקם של שני הנאשמים הנוספים שהועמדו לדין יחד עימו.

מכאן הבקשה שלפני.

טענות הצדדים

11. לטענת המבקש עניינו מעורר סוגיה "אנושית-מצפונית" בשל נסיבותיו האישיות, ובעיקרן הנזק הרב שעלול להיגרם לו ולבני משפחתו כתוצאה מהשתתפות עונש מאסר מאחורי סורג ובריח. נסיבות אלו לא זכו למשקל מספק בעת שנגזר דינו. עוד נטען כי נוכח אותן נסיבות, ראוי לבכר בעניינו את שיקולי השיקום על פני שיקולי הגמול וההרתעה. כן

שגה בית המשפט המחוזי עת שלא קבע כי גזר הדין הפלה שלא לצורך בין הנאשמים, הן בקביעת מתחם העונש והן בקביעת העונש בתוך המתחם. לשיטתו, שלושת הנאשמים הורשעו באותן עבירות ולכן היה על בית משפט השלום לקבוע מתחם ענישה אחיד ובגדרו למקם את גזר הדין בהתאם לנסיבות ביצוע העבירה ונסיבותיהם האישיות של שלושת הנאשמים.

12. מנגד, לטענת המשיבה דין הבקשה להידחות. לשיטתה, הטענות אותן מעלה המבקש הן טענות לעניין חומרת העונש אשר הועלו לפני הערכאות הקודמות, נשקלו על ידן באופן מפורט ומנומק, ונדחו. למעלה מן הנדרש נטען כי הן בגזר דינו של בית משפט השלום והן בפסק דינו של בית המשפט המחוזי פורטו בהרחבה ההבדלים הקיימים בין שלושת הנאשמים, הן בנסיבותיהם האישיות והן בנסיבות ביצוע העבירה. בכל מקרה, עונשו של המבקש עולה בקנה אחד עם רף הענישה הנהוג בעבירות מסוג זה.

דין והכרעה

13. לאחר עיון בבקשה, בתגובת המשיבה לה ובחומר שצורף אליהן, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות.

14. הלכה מושרשת היא כי בקשה למתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תתקבל רק במקרים חריגים, בהם מתעוררת שאלה משפטית עקרונית רחבת היקף וכבדת משקל, בעלת השלכות ציבוריות החורגות מעניינם הפרטני של הצדדים לבקשה, או בנסיבות המעוררות חשש ממשי מפני עיוות דין מהותי או אי צדק חמור שנגרם למבקש (רע"פ 1305/17 קסאו נ' מדינת ישראל (4.4.2017); רע"פ 916/17 בוסקילה נ' מדינת ישראל (18.4.2017)). לאחר בחינת הדברים במכלול, מצאתי כי בקשה זו אינה עומדת באמות מידה אלו, באשר היא ממוקדת כל כולה בעניינו הפרטני של המבקש.

15. זאת ועוד, עניינה של בקשה זו, רובה ככולה, בחומרת העונש אשר נגזר על המבקש. בהקשר זה נקבע כי ככלל, לא תינתן רשות לערער ב"גלגול שלישי" על חומרת העונש, אלא במקרים בהם ניכרת סטייה קיצונית ממדיניות הענישה המקובלת בעבירות דומות (ראו: רע"פ 4491/14 סורן נ' מדינת ישראל (29.6.2014); רע"פ 3077/16 פלוני נ' מדינת ישראל (2.5.2016)). מה גם שעונשו של המבקש איננו חורג ממדיניות הענישה הנהוגת במקרים דומים (השוו: רע"פ 5675/15 רדאוש נ' מדינת ישראל (24.8.2015); רע"פ 8699/15 אבוהאני נ' מדינת ישראל (17.12.2015)). באשר למידת המשקל שנתן בית משפט השלום לעניין הנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, הרי שבפסיקה נקבע כי טענות בדבר יישומו של תיקון 113 לחוק העונשין על נסיבות קונקרטיות – אין בהן כדי להצדיק, באופן עקרוני, מתן רשות ערעור בפני בית משפט זה (ראו למשל: רע"פ 7683/13 פרלמן נ' מדינת ישראל (23.2.2014); רע"פ 9037/14 בן קסוס נ' מדינת ישראל (8.2.2016)). די בכך אפוא כדי לדחות את הבקשה.

16. למעלה מן הצורך יצוין כי גם לגופם של דברים, דין הבקשה להידחות. לא מצאתי כל פגם בכך שבית המשפט המחוזי לא אימץ את המלצת שירות המבחן בעניינו של המבקש. תסקיר שירות המבחן משמש כלי עזר חשוב בידי בית המשפט ומסייע לו לעמוד על נסיבותיו האישיות של נאשם ועל סיכויי שיקומו. עם זאת, תסקיר שירות המבחן מהווה המלצה בלבד ואינו מחייב את בית המשפט אשר בוחן מגוון שיקולים רחב יותר מאלו אותם בוחן שירות המבחן (רע"פ 1606/17 שווא נ' מדינת ישראל (8.4.2018); רע"פ 1756/16 ימיני נ' מדינת ישראל (16.3.2016)).

17. בנוסף, אין בידי לקבל את טענת המבקש כי בעת שנגזר דינו לא ניתן משקל מספק לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירות, אשר לשיטתו, היה מקום לזקוף לזכותו, ביניהן, הודאתו במיוחס לו, "הסולחה" שנערכה בינו לבין המתלונן ומצבו המשפחתי. בית משפט השלום התייחס גם לשיקולים אלה בין מכלול השיקולים והעניק להם את המשקל הראוי בנסיבות העניין. בית המשפט גם שקל בכובד ראש את המלצת שירות המבחן וייחס לה את המשקל הראוי, אלא שקבע לבסוף כי שיקולי השיקום חייבים להידחות במקרה זה פני חומרתו של המעשה והצורך בעונש שיהלום את המעשה. בשים לב לכל האמור, בית משפט השלום הגיע למסקנה ראויה ומאוזנת, שאינני מוצא מקום להתערב בה.

18. באשר לטענתו של המבקש כי גזר דינו מפלה אותו שלא לצורך לעומת יתר הנאשמים, די להפנות לדברים שמסר המבקש עצמו במסגרת הכנת תסקיר שירות המבחן לפיהם:

"פיראס קיבל על עצמו אחריות מלאה לביצוען (של העבירות מושא הבקשה - ד.מ.)... לדבריו, שני הנאשמים הנוספים, שותפיו לעבירה הצטרפו אליו באופן מקרי, וזאת מתוך רצון לנסוע עמו הביתה..." (מתוך תסקיר שירות המבחן שנערך בעניינו, בעמ' 2).

19. זאת ועוד, עקרון אחידות הענישה, חשוב ככל שיהא - אינו חזות הכל, הענישה היא לעולם ענישה אינדיווידואלית והיא נגזרת ממכלול הנסיבות והשיקולים הפרטניים שבכל מקרה ומקרה (ראו: ע"פ 1987/15 דורי נ' מדינת ישראל (17.8.2015); ע"פ 6672/03 קמינסקי נ' מדינת ישראל (25.12.2003); ע"פ 8066/15 חנון נ' מדינת ישראל (16.10.2016)). בעניינו, שתי ערכאות אבחנו את חלקו של המבקש מחלקם של יתר הנאשמים וקבעו כי חלקו היה מרכזי ודומיננטי באופן משמעותי מחלקם של האחרים. המבקש הוא שהוביל את האירוע והיה התוקפני ביותר כלפי המתלונן לכל אורכו. לפיכך, האבחנה שעשה בית משפט השלום ראויה היא, ועל כן, גם דינה של טענת המבקש לעניין זה להידחות.

20. נוכח כל האמור לעיל הבקשה נדחית.

21. המבקש יתייצב לריצוי עונש המאסר שנגזר עליו ביום 13.5.2018 עד לשעה 10:00 בימ"ר קישון, או במקום אחר על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות, או דרכון. על המבקש לתאם בהקדם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר בטלפונים מספר: 08-9787377 או 08-9787336.

ניתנה היום, כ"ז בניסן התשע"ח (12.4.2018).

ש ו פ ט